

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v září 2010 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v září a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu.**

Průzkum se týkal 965 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 474 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 250 podniků obchodu a 674 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v září hodnocení současné celkové **ekonomické situace** oproti srpnu nezměnilo stejně jako hodnocení celkové poptávky. 32,8 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 61,6 % jako uspokojivou a 5,6 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 62,9 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 6,3 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby oděvů, výroby a hutního zpracování kovů a nábytku. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 30,8 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Úroveň **celkové poptávky** (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti se 78,9 % tržeb, respondenti s 9,2 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti s 11,9 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 77,1 % tržeb, jako nízká u respondentů se 13,5 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 9,4 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 88 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky se 79 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 12 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti s 9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 76 % tržeb, u 13,7 % za nízkou a u 10,3 % za vysokou

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 24,6 % tržeb, poklesla u 6,9 % podniků a u podniků s 68,5 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 27,9 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 6,8 % a neměnnost podniků se 65,3 % tržeb.

Zásoby se podle mínění respondentů snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 87,3 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,4 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 5,3 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 92,1 % tržeb za normální v sezóně.

Očekávání **ekonomické situace pro příští tři i šest měsíců** jsou nižší než v srpnu. Zlepšení **ekonomické situace** očekávají podniky s 22,3 % a zhoršení respondenti s 4,2 % tržeb, beze změny 73,5 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 24,9 % respondentů, u 4,8 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 70,3 % tržeb.

1) Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení

Pro příštích šest měsíců respondenti s 27 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení s 5,6 % a respondenti představující 67,4 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 63,5 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 30,2 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 6,3 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů s 63 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 31,2 % a se snížením respondenti s 5,8 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 32 % tržeb, snížení očekává 5,6 % respondentů a neměnnost 62,4 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů s 29,4 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 62,5 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,1 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 33,4 % tržeb, pokles respondenti s 9,2 % tržeb a respondenti se 57,4 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů s 20,6 % tržeb za soubor podniků, které dovoz realizují, u respondentů s 70,8 % tržeb v této oblasti ke změnám nedojde a snížení dovozu předpokládají podniky s 8,6 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 23,5 % respondentů zvýšení dovozu, 9,8 % snížení a 66,7 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 75,1 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 22,1 % a nedostatečné u podniků s 2,8 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů s 72,9 % tržeb, více než dostatečné u 24 % a nedostatečné u 3,1 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští **tři měsíce** zpomalení **výrobní činnosti** při zlepšení **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 31,1 % tržeb, se snížením počítá 8,9 % respondentů a respondenti se 60 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 30,8 % tržeb, neměnný vývoj 59,1 % respondentů a pokles výroby 10,1 % respondentů. Na otázku **zajištění výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 15 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 62,3 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 22,7 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 12,1 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,5 % tržeb a s neměnností u 81,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 12,7 % tržeb, snížit u 6,9 % tržeb a 80,4 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 21,6 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 10,9 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 87,9 % počtu respondentů, u 6,9 % se zlepší a u 5,2 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 45,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 6 % a snížení 17,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,3 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se celkově v září meziměsíčně snížilo o 1 bod; oproti nízkým hodnotám v minulém roce je o 18 bodů vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních podnicích** se hodnocení současné ekonomické situace v září oproti minulému měsíci snížilo stejně jako hodnocení **celkové poptávky**. V září hodnotilo 36,3 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 52,7 % jako uspokojivou a 11 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 16,2 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 15,6 % respondentů a u ostatních (s 68,2 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti s 49,7 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 0,2 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za vyšší a s 50,1 % za nízkou.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 17 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou výrazně nižší než v srpnu, pro příštích **šest měsíců** jsou stejná. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 65,1 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 8,1 % stavebních prací a zhoršení s 26,8 %. **V příštích šesti měsících** by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů s 7,5 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 36,4 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 56,1 % respondentů.

Pro příští **tři měsíce** respondenti předpokládají ve srovnání se srpnem zpomalení **stavební činnosti** a pokles **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 5,7 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 37,8 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 56,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 57,2 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 2,5 % respondentů a snížení 40,3 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 72,1 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 58,5 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 2,3 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 0,4 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 25,6 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 41,1 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,6 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 3 % své produkce, neměnnost u 75,3 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 21,7 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 34,1% počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 23,9 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 49,2 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 8,6 % a snížení 10,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 31,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících), se celkově snížilo o 7 bodů a je o 7 bodů nižší než před rokem.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v září ve srovnání se srpnem snížilo hodnocení současné **ekonomické situace**. Jako dobrou hodnotilo v září **ekonomickou situaci** svého podniku 26,8 % respondentů, 62 % jako odpovídající sezóně a 11,2 % jako špatnou. Zásoby se podle mínění respondentů v září snížily také. Současný **stav zásob** hodnotilo 88,7 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 5,3 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti s 17,8 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 78,6 % tržeb a se 3,6 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 74,4 % respondentů, 18 % očekává růst a 7,6 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 81,7 % tržeb, 16,1 % předpokládá pokles a 2,2 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** jsou nižší než v srpnu, pro období příštích **šesti měsíců** jsou vyšší. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky se 50,4 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 47,2 % žádné změny nepředpokládají a 2,4 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se meziměsíčně snížilo o 1,3 bodu a v meziročním srovnání je o 11 bodů vyšší než v září 2009.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** se podle respondentů v září ve srovnání se srpnem mírně snížilo hodnocení současné **ekonomické situace** i hodnocení **poptávky**. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 43,6 % respondentů jako dobrou, 53,9 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,5 % jako špatnou.

Očekávání **poptávky** pro příští **tři měsíce** se zvýšilo. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 27,8 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 65,5 % respondentů a 6,7 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 97,1 % respondentů, růst cen 0,9 % respondentů a 2 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 18,9 % respondentů, neměnnost 66,2 % a růst počtu zaměstnanců 14,9 % respondentů. Očekávání celkové ekonomické situace pro období příštích **tří měsíců** jsou stejná jako v srpnu, pro období příštích **šesti měsíců** jsou nepatrně nižší.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb (je průměr tří sezónně očištěných ukazatelů - hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se oproti minulému měsíci mírně zvýšilo (o 0,3 bodu) a v meziročním srovnání je o 21 bodů vyšší.